

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

**Από το πρακτικό της αριθμ. 16/2025
Συνεδρίασης Δημοτικού Συμβουλίου**

Αριθμ. Απόφασης 118 / 2025

ΘΕΜΑ: Επικύρωση και έγκριση του κειμένου συμπερασμάτων και προτάσεων της 1ης Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της Αυτοδιοίκησης για τα αδέσποτα ζώα του Περιβαλλοντικού Συνδέσμου Δήμων Αθήνας – Πειραιά (ΠΕΣΥΔΑΠ)

Το Δημοτικό Συμβούλιο Αιγάλεω συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση σήμερα, **Τρίτη 15 Ιουλίου 2025** και ώρα **20:30**, κατόπιν της έγγραφης πρόσκλησης του Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου, με αριθμ. πρωτ. **31489/11-7-2025**, η οποία επιδόθηκε στα μέλη και στον κ. Δήμαρχο, σύμφωνα με τον ν.3852/2010, άρθρο 67 παρ.1 & 4, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Ακολουθως, διαπιστώθηκε από τον Πρόεδρο η νόμιμη απαρτία, δεδομένου ότι σε σύνολο τριάντα πέντε (35) μελών, είναι παρόντα τα είκοσι επτά (27), όπως παρακάτω και ο Δήμαρχος κ. Λάμπρος Σκλαβούνος.

ΠΑΡΟΝΤΕΣ

1)Βαΐου Ηλίας, 2)Βασιλειάδης Στυλιανός, 3)Βελλιανίτη Ανδρονίκη, 4)Γεωργούλη Θωμαΐς, 5)Γκίκας Ιωάννης, 6)Δημομελέτης Ιωάννης, 7)Δρόσου Μαρία, 8)Ευαγγελάτος Σπυρίδων (Γραμματέας), 9)Ιωάννου Νικόλαος, 10)Καραγιάννης Νικόλαος, 11)Κοντοχρήστος Θεοφάνης, 12)Κοσμίδης Γεώργιος (Πρόεδρος), 13)Κουτούλιας Ιωάννης, 14)Λάμπρου Γεώργιος, 15)Μακαρατζής Χρήστος, 16)Μακρής Χρήστος, 17)Μανδραφλής Παναγιώτης, 18)Μάνδρος Ηλίας, 19)Μαυροθαλασσίτης Σταύρος, 20)Μπίρμπας Δημήτριος, 21)Νικητάκης Νικόλαος, 22)Ξεζωνάκης Χαρίλαος, 23)Περράκης Ιωάννης, 24)Σάμιος Κωνσταντίνος, 25)Σέρβος Σταμάτιος, 26)Τόλης Γεώργιος, 27)Ψωμιάδη Ζωή

ΑΠΟΝΤΕΣ

1)Αρβανίτης Χρήστος (δικαιολογημένος), 2)Ασημακόπουλος Νικόλαος (δικαιολογημένος), 3)Ατμασίδης Παύλος (δικαιολογημένος), 4)Γράφας Αλέξανδρος, 5)Καρυπίδης Ηλίας (δικαιολογημένος), 6)Μερκουράκη –Νικολούδη Παναγιώτα (δικαιολογημένος), 7)Μπογράκος Δημήτριος (δικαιολογημένος), 8)Παπανικολάου Πέτρος

ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ / ΑΠΟΧΩΡΗΣΑΝ

Στο 18^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. θέτει υπόψη του Σώματος το αριθμ. πρωτ. 30396/4-7-2025 έγγραφο του Αντιδημάρχου κ. Ιωάννη Περράκη, το οποίο έχει ως εξής:

Κύριε Πρόεδρε,
 παρακαλώ να εντάξετε το θέμα υπόψη των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, για την επικύρωση και έγκριση του κειμένου των συμπερασμάτων και προτάσεων της 1ης Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της Αυτοδιοίκησης για τα αδέσποτα ζώα του Περιβαλλοντικού Συνδέσμου Δήμων Αθήνας – Πειραιά (ΠΕΣΥΔΑΠ), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58, 59 και 65 «Αρμοδιότητες του Δημάρχου», «Αντιδήμαρχοι» και «Αρμοδιότητες του Δ.Σ.» αντίστοιχα, του Ν. 3852/2010 «.....Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α).

Ο Περιβαλλοντικός Σύλλογος Αθηνών Πειραιά με το αριθ. πρωτ.: 1241/30-4-2025 έγγραφό του μας γνωρίζει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της 1ης Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας για τα αδέσποτα ζώα προκειμένου να εγκριθούν και επικυρωθούν από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος καλεί τα μέλη του Δ.Σ. να αποφασίσουν σχετικά.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού άκουσε την εισήγηση, μελέτησε τα δικαιολογητικά του θέματος και έλαβε υπόψη τις σχετικές διατάξεις, μετά από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Επικυρώνει και εγκρίνει το κείμενο των συμπερασμάτων και προτάσεων της 1ης Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της Αυτοδιοίκησης για τα αδέσποτα ζώα του Περιβαλλοντικού Συνδέσμου Δήμων Αθήνας – Πειραιά (ΠΕΣΥΔΑΠ), όπως αυτά επισυνάπτονται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσης.

Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι της παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση» (Καραγιάννης Ν., Ιωάννου Ν.) δήλωσαν παρών.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
 ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ

**ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
 Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
 ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ & ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΟΝΤΑΣ

Κορυδαλλός, 30-04-2025

1

Αριθ. πρωτ. : 1242

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΗΜΩΝ**

ΑΘΗΝΑΣ – ΠΕΙΡΑΙΑ

Γρ. Λαμπράκη 240, 18120 Κορυδαλλός
Τηλ.: 210-4015451
<http://www.pesydap.gr>
e-mail : pesydap@gmail.com

Προς: Τα μέλη ΔΣ του ΠΕΣΥΔΑΠ

ΘΕΜΑ : Κείμενο συμπερασμάτων και προτάσεων της 1ης Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της αυτοδιοίκησης για τα αδέσποτα ζώα.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η ομάδα επεξεργασίας των συμπερασμάτων και των προτάσεων της 1^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της 21^{ης} Μαρτίου, για αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη των ΟΤΑ που έχουν την ευθύνη διαχείρισης των αδέσποτων ζώων, έχει την τιμή να σας υποβάλει την εργασία της.

Καταβάλαμε προσπάθεια ώστε το κείμενο των συμπερασμάτων να συμπεριλαμβάνει αντιπροσωπευτικά και ολοκληρωμένα, μία σύνοψη των θέσεων, των προβληματισμών και των προτάσεων, που σε κλίμα ενότητας κατέθεσαν εκ μέρους των 160 συμμετεχόντων δήμων, πολλά από τα 300 στελέχη τους που συμμετείχαν στην Πανελλήνια Συνάντησή μας.

Τόσο τα συμπεράσματα όσο και οι προτάσεις για αναγκαίες αλλαγές στον νόμο 4830/21, θα υποβληθούν στο γραφείο του Πρωθυπουργού, στην ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών, στους βουλευτές, στους αρμόδιους τομείς των πολιτικών κομμάτων, στην ΚΕΔΕ και τους προέδρους των ΠΕΔ, ώστε μέσα από διάλογο να υπάρξουν οι βελτιώσεις που η Τοπική Αυτοδιοίκηση επιδιώκει, με στόχο την καλύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Ευχαριστούμε ως συνδιοργανωτές της 1^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας της 21^{ης} Μαρτίου, τον Δημήτρη Τσιαντή, πρώην δήμαρχο Λίμνης Πλαστήρα, μέλος του ΔΣ της ΚΕΔΕ και αρμόδιο για τα ζώα συντροφιάς, για την υποστήριξή του στις εργασίες της 1^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας καθώς και όσους παρευρέθηκαν και τοποθετήθηκαν (130 τοποθετήσεις).

Με ιδιαίτερη τιμή,

η Ομάδα Εργασίας

Γρηγόρης Γουρδομιχάλης, πρόεδρος ΠΕΣΥΔΑΠ – ΔΙΚΕΠΑΖ	Οδυσσέας Σαληκυριάκης, πρόεδρος ΣΥΠΠΑΖΑΘ
Γιώργος Ψαθός, δήμαρχος Διρφύων - Μεσσαπίων	Όλγα Δούρου, αντιδήμαρχος Αθήνας
Βασίλης Διαμαντάκης, αντιδήμαρχος Θεσσαλονίκης	Αναστάσιος Θεοδωράκος, αντιδήμαρχος Περιστερίου
Γιάννης Νικηφοράκης, αντιδήμαρχος Χανίων	Πέτρος Παλάσχας, αντιδήμαρχος Ιωαννίνων
Γιώργος Μπαλάσκας, αντιδήμαρχος Κιλκίς	Δημήτρης Βαβλαδέλης, αντιδήμαρχος Αγίων Αναργύρων – Καματερού
Γιώργος Αβράμης, αντιδήμαρχος Φυλής	Σωτήρης Μπακούρος, αντιδήμαρχος Τριφυλίας
Ανδρέας Λεωτσάκος, γενικός γραμματέας ΠΕΣΥΔΑΠ – ΔΙΚΕΠΑΖ	Ειρήνη Μαρούπα, δικηγόρος νομική σύμβουλος ΠΕΣΥΔΑΠ – ΔΙΚΕΠΑΖ

Συμπεράσματα και προτάσεις της 1^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας για τα αδέσποτα ζώα

- **Η απαρχή των δυσλειτουργιών του νόμου 4830/21**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Ο νόμος 4830/21 θεσπίστηκε χωρίς να έχει προηγηθεί ουσιαστική διαβούλευση με την τοπική αυτοδιοίκηση, αν και σε αυτή μεταβιβάστηκε η αρμοδιότητα - ευθύνη διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή ορισμένων διατάξεών του ανέδειξε τα σημερινά προβλήματα στη διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

Ορισμένες διατάξεις του ν. 4830/21 καθώς και ερμηνευτικές εγκύκλιοι, προκάλεσαν γραφειοκρατικές και ανεφάρμοστες υποχρεώσεις, που «υπονομεύουν» τις προσπάθειες των ΟΤΑ να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα στην διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Στην πράξη, επισύρει ευθύνες (διοικητικές, αστικές και ποινικές), κατά την εκτέλεση των καθηκόντων των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών που έχουν την αρμοδιότητα της διαχείρισης των αδέσποτων, ακόμα κι όταν δεν έχουν παραλείψει καμία ενέργεια, δεν έχουν επιδείξει καμία αμέλεια.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Πριν από κάθε κυβερνητική πρωτοβουλία τροποποίησης ή αντικατάστασης του ισχύοντος ν.4830/21, θα πρέπει να προηγηθεί διαβούλευση με την τοπική αυτοδιοίκηση. Καθώς ο ίδιος ο νόμος, στο άρθρο 42, προβλέπει τη δυνατότητα να επανεξεταστεί συνολικά ή εν μέρει, εντός 5 ετών από την εφαρμογή του, είναι αναγκαίο το υπουργείο Εσωτερικών να δημιουργήσει από τώρα τις προϋποθέσεις ουσιαστικής διαβούλευσης με την τοπική αυτοδιοίκηση, για όλες τις διατάξεις που την αφορούν, σε σχέση με τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς.

- **Τα προβλήματα ανεπαρκούς κρατικής χρηματοδότησης των ΟΤΑ για τα αδέσποτα ζώα**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Σύμφωνα με το Σύνταγμα (άρθρο 102, παράγραφος 5) κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, από το κράτος στην αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και την μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Και όμως η Τοπική αυτοδιοίκηση από το 2003, που μεταφέρθηκε σε αυτήν με τον νόμο 3170/2003 η αρμοδιότητα των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, βιώνει καθεστώς ακραίας υποχρηματοδότησης.

Επιπλέον, με την εφαρμογή όμως του ν.4830/21 αυξήθηκαν κατακόρυφα οι υποχρεώσεις των δήμων ως προς την διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

Το αναφερόμενο ως «ειδικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα» είναι αόριστο, δεν ποσοτικοποιείται και το ύψος και ο επιμερισμός της ετήσιας κρατικής επιχορήγησης στους δήμους αφήνεται στην βούληση του εκάστοτε υπουργού Εσωτερικών.

Διαχρονικά η ετήσια κρατική επιχορήγηση όλων των δήμων της χώρας, για τις λειτουργικές δαπάνες τους φροντίδας των αδέσποτων, κυμαίνεται από τη χειρότερη περίπτωση των **600.000** ευρώ την περίοδο του μνημονίου, μέχρι τη καλύτερη των **5.000.000** ευρώ το 2024.

Σύμφωνα με την έρευνα του ΠΕΣΥΔΑΠ ακόμα και στην καλύτερη περίπτωση της ετήσιας επιχορήγησης (2024) των 5.000.000 ευρώ, αυτή αντιστοιχούσε μόνο στο **16,8%** των αντίστοιχων

ετήσιων λειτουργικών δαπανών των δήμων για την φροντίδα των αδέσποτων ζώων, χωρίς σε αυτές να συμπεριλαμβάνεται το κόστος της ετήσιας μισθοδοσίας των εργαζομένων που απασχολούνται στον τομέα αυτόν.

Η υποχρηματοδότηση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα οι δήμοι, παρά την γενικά δύσκολη οικονομική κατάσταση τους, να αναγκάζονται να καλύψουν το υπόλοιπο **83,2%** από πολύτιμους ίδιους πόρους, μειώνοντας έτσι τη δυνατότητα τους να ενισχύσουν άλλες αναγκαίες δράσεις τους, σε τομείς όπως στον πολιτισμό, παιδεία, αθλητισμό, κοινωνική αλληλεγγύη, περιβάλλον, αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής κρίσης κ.λ.π.

Δεν είναι όμως μόνο αυτό το γεγονός ως συνέπεια της ελάχιστης κρατικής επιχορήγησης. Η αυτοδιοίκηση και οι άνθρωποι της έχουν δεχθεί και συνεχίζουν να δέχονται από συγκεκριμένες ομάδες και οργανώσεις, συνεχείς, έντονες, ανυπόστατες και συκοφαντικές κατηγορίες ότι «*οι δήμοι είναι άχρηστοι*», «*παίρνουν για τα ζώα εκατομμύρια από το κράτος*», «*σπαταλούν την επιχορήγηση σε άλλες δράσεις*» «*βασανιστές ζώων*» και ακόμα χειρότερα ότι «*τα τρώνε*» κ.λ.π.

Παρότι οι υποχρεώσεις των ΟΤΑ που επιβάλλει ο νόμος 4830/21, αυξάνουν το λειτουργικό τους κόστος και προκαλούν σοβαρή επιβάρυνση των προϋπολογισμών τους, η αντιμετώπιση του προβλήματος από την κεντρική διοίκηση είναι αποσπασματική, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση για το ύψος της κρατικής επιχορήγησης στους ΟΤΑ.

Η κατανομή της επιχορήγησης στους δήμους και στους συνδέσμους τους, πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψιν αποκλειστικά πληθυσμιακά κριτήρια, τα οποία δεν είναι αντιπροσωπευτικά.

Η κρατική χρηματοδότηση (ΚΑΠ) στην τοπική αυτοδιοίκηση, επαφίεται στις προτεραιότητες και την ενσυναίσθηση του εκάστοτε υπουργού Εσωτερικών.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η ισχύουσα διάταξη στο νόμο (άρθρο 11) ως προς την ετήσια κρατική χρηματοδότηση των ΟΤΑ για την φροντίδα των αδέσποτων και να αντικατασταθεί με άλλη που θα κατοχυρώνεται ότι θα αντιστοιχεί στο 80% των επιλέξιμων δαπανών τους για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, θα διανέμεται με κριτήρια γεωγραφικά και κοινωνικά που θα αναφέρονται με σαφήνεια στο νόμο και θα τεκμηριώνονται από αντίστοιχα παραστατικά.

- **Οι ασαφείς ορισμοί «επικίνδυνου» ζώου και «επιθετικής συμπεριφοράς».**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Στον Ν3840/2021 (άρθρο 2, παράγραφος 14) υπάρχει ασάφεια στον ορισμό της «επικινδυνότητας» του ζώου συντροφιάς και ενίοτε ταύτιση με την έννοια της «επιθετικότητας».

Με τους ασαφείς ορισμούς του νόμου, η ευθύνη μεταφέρεται αποκλειστικά στα αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη τους, που καταλήγουν ως κατηγορούμενοι για παράβαση καθήκοντος στις αίθουσες δικαστηρίων.

Το οξύμωρο είναι ότι ενώ απαιτεί μια χρονοβόρα και πολύπλοκη διαδικασία σχηματισμού δικογραφίας, σύμφωνα και με εγκύκλιο της Ειδικής Γραμματείας Ζώων Συντροφιάς, πριν την έκδοση απόφασης χαρακτηρισμού ενός αδέσποτου ζώου ως «επικίνδυνου», την ευθύνη για την

ασφάλεια των πολιτών που ζουν στους χώρους που κινούνται αυτά τα ζώα και την ασφάλεια των εργαζομένων που πρέπει να φροντίζουν αυτά τα ζώα, την επωμίζονται αποκλειστικά οι δήμοι.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να διατυπωθούν με ακρίβεια οι απαραίτητοι ορισμοί (π.χ. επικινδυνότητα, επιθετικότητα κ.λ.π.), ύστερα από διαβούλευση (τοπική αυτοδιοίκηση, επιστημονικοί φορείς π.χ. ο Πανελλήνιος Κτηνιατρικός Σύλλογος, εργαζόμενοι σε δημοτικά καταφύγια, σωματεία εκπαιδευτών σκύλων κ.ά. ειδικοί στην συμπεριφορά των ζώων).

Να προσδιορίσει αριθμητικά, πόσες φορές πρέπει να εκδηλωθεί η επικινδυνότητα ή η επιθετικότητα ενός αδέσποτου ζώου και με ποιό τρόπο (γρυλίζει ή δείχνει δόντια ή προσποιείται επίθεση ή δαγκώνει ελαφρά ή βαριά) σε βάρος ανθρώπων ή άλλων ζώων, για να χαρακτηριστεί «επικίνδυνο» και να προκαλέσει την επέμβαση του δήμου. Επίσης θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο στο νόμο αν οι δήμοι έχουν δικαίωμα και ευθύνη να λειτουργούν προληπτικά, σε περιπτώσεις ζώων που δυνητικά θα μπορούσαν να αποδειχθούν επικίνδυνα ή πρέπει να έχουν σημειωθεί επαναλαμβανόμενες ή σοβαρές σωματικές βλάβες εις βάρος ανθρώπων ή άλλων ζώων, προκειμένου να παρέμβει.

Να ορίζεται ως επιθετικό ένα ζώο, που έχει δαγκώσει τουλάχιστον μία φορά, και το οποίο να εισαγάγεται υποχρεωτικά σε καταφύγιο για παρακολούθηση από έναν κτηνίατρο κι έναν εκπαιδευτή ζώων, οι οποίοι από κοινού θα γνωμοδοτούν για την επιθετικότητα του ζώου και την διαχείριση αυτού. Αν υπάρχει διαφωνία μεταξύ τους, θα γνωμοδοτεί και τρίτος εκπαιδευτής ζώων, ο οποίος θα αναλαμβάνει και την ευθύνη επανεκπαίδευσης κι επανένταξης του ζώου, ώστε να μην συνιστά κίνδυνο για το κοινωνικό σύνολο.

• Οι διώξεις αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών των ΟΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Μεγάλος αριθμός αιρετών και υπαλλήλων των ΟΤΑ έχουν κατηγορηθεί, παραπεμφθεί σε δίκες και καταδικαστεί για περιστατικά που δεν ήταν δυνατό ούτε να προβλέψουν, ούτε να ελέγξουν ούτε και να αποτρέψουν, καθώς ο νόμος προβλέπει αστικές και ποινικές ευθύνες αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών των δήμων, για ζημιές που προκαλούνται από αδέσποτα ζώα, παρότι αυτές δεν μπορούν να προβλεφθούν.

Ο πληθυσμός των αδέσποτων ζώων στα διοικητικά όρια των δήμων είναι μεταβαλλόμενος, γιατί τα ζώα μετακινούνται από την μία περιοχή στην άλλη ή εγκαταλείπονται νέα, επομένως ο δήμος – «ιδιοκτήτης» δεν μπορεί να γνωρίζει τον ακριβή αριθμό αδέσποτων που φιλοξενεί. Ταυτόχρονα, για τα αδέσποτα που έχει ενημερωθεί, έχει φροντίσει να ελεγχθούν, να σημειωθούν ηλεκτρονικά, να στερηθούν και να εμβολιαστούν και τα έχει επανεντάξει, δίχως να έχει δείγμα επιθετικότητάς τους, δεν μπορεί να είναι υπεύθυνος στο σύνολο της ζωής τους για τη στιγμιαία συμπεριφορά ή αντίδρασή τους.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η διάταξη που προβλέπει ότι για κάθε ζημιά που προκαλεί αδέσποτο ζώο συντροφιάς υπεύθυνος είναι ο οικείος ΟΤΑ (άρθρο 9), με συνέπεια οι αρμόδιοι αιρετοί και εργαζόμενοι τους να αντιμετωπίζουν αδιάκριτα ποινικές και αστικές διώξεις. Να προβλεφθεί ότι ευθύνονται οι δήμοι μόνο αν έχει προηγηθεί της ζημιάς ενημέρωσή τους για την ύπαρξη επικίνδυνου αδέσποτου ζώου στην περιοχή ευθύνης τους και παρέλειψαν να δράσουν, ή αν έχουν παραλείψει να επιληφθούν της στείρωσης, του εμβολιασμού, του ιατρικού ελέγχου και του ελέγχου επικινδυνότητας του ζώου, η ύπαρξη του οποίου εντός των ορίων του δήμου, τους έχει καταστεί γνωστή.

- **Οι εργαζόμενοι στην διαχείριση των αδέσποτων.**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι εργαζόμενοι στις μονάδες νοσηλείας και φιλοξενίας των αδέσποτων ζώων καθώς και εκείνοι που εργάζονται στην περισυλλογή και μεταφορά τους, εκτός των δυσμενών συνθηκών εργασίας και την έκθεσή τους σε ζωοανθρωπονόσους, έχουν στατιστικά το μεγαλύτερο ποσοστό τραυματισμών έναντι οποιονδήποτε άλλων εργαζομένων που απασχολούνται σε άλλες υπηρεσίες.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να προβλεφθεί επίδομα ανθυγιεινής εργασίας στους εργαζόμενους των ΟΤΑ που απασχολούνται με την διαχείριση των αδέσποτων ζώων (περισυλλογή, περίθαλψη, νοσηλεία, σίτιση, καθαρισμός, συντήρηση καταφυγίων).

- **Η παράδοση δεσποζόμενων ζώων στους δήμους**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η διάταξη του νόμου που επιτρέπει στους κατόχους ζώων συντροφιάς να τα παραδίνουν όταν θέλουν να τα εγκαταλείψουν στους δήμους, καταβάλλοντας εφάπαξ ένα ποσό, λειτουργεί ως «κίνητρο», δημιουργεί συνθήκες ασφυξίας στις δομές αδέσποτων ζώων των ΟΤΑ και τελικά οδηγεί στην ασυλοποίηση αυτών των ζώων.

Μάλιστα, στην περίπτωση δήμων που δεν διαθέτουν δημοτικό καταφύγιο, η «προσωρινή» φιλοξενία ζώων συντροφιάς γίνεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις (πανσιόν), για απροσδιόριστο διάστημα με σημαντικό ημερήσιο κόστος, που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου.

Επιπλέον, οι δήμοι αναλαμβάνουν ευθύνες και για δεσποζόμενα ζώα, τα οποία – νομίμως πλέον – εγκαταλείπονται από τους ιδιοκτήτες τους και μετατρέπονται σε αδέσποτα, ενώ αυτό δεν συνάδει με την ευθύνη που εξ αντικειμένου φέρει όποιος επιλέγει να είναι κάτοχος ζώου και την υπευθυνότητα που αυτή του η επιλογή συνεπάγεται. Δεν είναι δυνατόν το κράτος, οι ΟΤΑ, να αναλαμβάνουν την ευθύνη, οικονομική και λειτουργική, ενός ζώου, όταν ο κάτοχός του απλώς μετανιώνει για την επιλογή του να το αποκτήσει.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η διάταξη του νόμου που προβλέπει την εκ μέρους των ιδιοκτητών δεσποζόμενων ζώων δυνατότητα παράδοσής τους στους δήμους μόνο με την εφάπαξ καταβολή χρηματικού ποσού. Να αντικατασταθεί με άλλη διάταξη που θα θέτει συγκεκριμένες κοινωνικές και οικονομικές προϋποθέσεις ως παράδοση δεσποζόμενων ζώων στους δήμους. Ταυτόχρονα να υποχρεώνει τους ιδιοκτήτες των ζώων αυτών στην καταβολή προς τον δήμο, των δαπανών σίτισης, περίθαλψης, φύλαξης κ.λ.π, για όλο το χρονικό διάστημα παραμονής των ζώων τους σε καταφύγιο, αντί του εφάπαξ ποσού που προβλέπεται σήμερα στον νόμο.

- **Η λειτουργία των 5-μελών Επιτροπών και ο ρόλος των φιλοζωικών σωματείων**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Ήδη έχει φανεί ότι η εφαρμογή της λειτουργίας των 5-μελών επιτροπών δεν επιτέλεσε τον σκοπό της.

Η απόλυτη ομοφωνία που επιβάλλει ο νόμος για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων των 5-μελών Επιτροπών, δεν είναι λειτουργική. Όπως έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί, το απαιτούμενο καθεστώς της ομοφωνίας οδηγεί σε πολλές περιπτώσεις σε αδυναμία ανάπτυξης δράσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, παραπέμποντας στις καλόνδρες ζητήματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης.

Η συνεργασία με τα φιλοζωικά σωματεία είναι σε κάθε περίπτωση επιδιωκόμενη. Θα πρέπει όμως να ληφθεί υπόψιν το γεγονός ότι, εκ του νόμου, οι εκπρόσωποι των φιλοζωικών σωματείων δεν έχουν τις ίδιες κοινωνικές, διοικητικές και νομικές ευθύνες, απέναντι στην διαχείριση των αδέσποτων ζώων με τα αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Η σύνθεση των 5-μελών επιτροπών θα πρέπει να κατοχυρώνει το δικαίωμα των ΟΤΑ να αποφασίζουν και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, αντίστοιχες με το επίπεδο των ευθυνών τους.

Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι οι εκπρόσωποι των ΟΤΑ, που έχουν την πλήρη ευθύνη στη διαχείριση των αδέσποτων ζώων, αποτελούν την πλειοψηφία των 5-μελών επιτροπών, καθώς και ότι σε όλες τις περιπτώσεις οι 5-μελείς επιτροπές αποφασίζουν με βάση την αρχή της πλειοψηφίας.

Επίσης, για την ενίσχυση της διαφάνειας και του δημοσίου ελέγχου όσων φιλοζωικών σωματείων, ΜΚΟ κλπ αναλαμβάνουν την διαχείριση αδέσποτων ζώων μέσω συμβάσεων οικονομικού περιεχομένου με δήμους, θα πρέπει να προβλέπεται ετήσιος δημόσιος απολογισμός της οικονομικής διαχείρισής τους.

- **Η λειτουργία των δημοτικών καταφυγίων**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι δήμοι είναι εξαιρετικά δύσκολο να ανταποκριθούν σε υποχρεώσεις επισκεπτηρίων στα δημοτικά καταφύγια, κατά τη διάρκεια των Σαββατοκύριακων και των αργιών. Η απασχόληση αυξημένου αριθμού εργαζομένων τις ημέρες των αργιών, εκτοξεύει το διοικητικό

κόστος λειτουργίας των δομών τους και συσσωρεύει προβλήματα πρακτικού και οικονομικού χαρακτήρα.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Ο κανονισμός λειτουργίας των δημοτικών καταφυγίων πρέπει να ορίζεται με απόφαση των δημοτικών ή διοικητικών συμβουλίων των ΟΤΑ, ώστε να λαμβάνονται υπόψη η ευζωία των φιλοξενούμενων ζώων, η ασφάλεια των επισκεπτών και των εργαζομένων αλλά και οι υπάρχουσες υλικοτεχνικές και οικονομικές δυνατότητες.

- **Ο ρόλος της Ειδικής Γραμματείας του υπουργείου Εσωτερικών**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η Ειδική Γραμματεία του υπουργείου Εσωτερικών για τα Ζώα Συντροφιάς, ενώ η ίδρυσή της θεωρείται θετική ενέργεια, δεν έχει καταφέρει να εγκαταστήσει ένα κλίμα συνεργασίας και εμπιστοσύνης με τους ΟΤΑ. Με μια σειρά ενέργειες και παραλείψεις της, εμφανίζεται να λειτουργεί περισσότερο ως σύμμαχος προσώπων και ορισμένων φιλοζωικών οργανώσεων που εχθρεύονται τους ΟΤΑ και τον δημόσιο χαρακτήρα της φροντίδας των αδέσποτων ζώων, αντί για στενό συνεργάτη των ΟΤΑ.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Η Ειδική Γραμματεία για τα Ζώα Συντροφιάς είναι ανάγκη να λειτουργεί με τρόπο που θα σέβεται το αυτοδιοίκητο των ΟΤΑ και θα εδραιώνει το κλίμα εμπιστοσύνης και καλής συνεργασίας μαζί τους.

- **Η παράσταση προς υποστήριξη της κατηγορίας, σε δίκες στελεχών των ΟΤΑ για θέματα αδέσποτων ζώων**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Προβληματική είναι η διάταξη που επιτρέπει σε φιλοζωικές οργανώσεις από οποιαδήποτε γωνιά της Ελλάδας, να παρίστανται ως πολιτική αγωγή σε δίκες σε βάρος αιρετών ή υπαλλήλων των ΟΤΑ, ακόμα και όταν η έδρα τους ή η περιοχή που δραστηριοποιούνται, αποκλείουν κάθε δυνατότητα να έχουν ίδια αντίληψη για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν π.χ. μία φιλοζωική οργάνωση της Αθήνας δεν μπορεί να γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά μίας υπόθεσης που εκτυλίχθηκε σε δήμο της Μακεδονίας ή της Κρήτης. Άλλωστε υπάρχουν δεκάδες φιλοζωικά σωματεία, αλλά και ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες που δραστηριοποιούνται σε όλους τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Η παρουσία της εισαγγελικής αρχής είναι αρκετή σε δίκες αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σχετικές με τα αδέσποτα ζώα, ώστε να μην απαιτείται η παρουσία φιλοζωικών οργανώσεων ως πολιτική αγωγή. Διαφορετικά, τα φιλοζωικά σωματεία να έχουν έδρα τον δήμο στον οποίο έγινε το συμβάν, ώστε να νομιμοποιούνται ενεργητικά να παρίσταται για την υποστήριξη της κατηγορίας.

- Η ευθύνη των διοικήσεων νομικών προσώπων που έχουν στην αρμοδιότητα τους περικλειστούς χώρους, δεν μπορεί να συνεπάγεται, αλλά αντίθετα αποκλείει, ευθύνη των ΟΤΑ για την διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Εντός της περιοχής αρμοδιότητας αρκετών δήμων υπάρχουν χώροι, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, στους οποίους αναπτύσσονται διάφορες δραστηριότητες (π.χ. αθλητικές, παραγωγικές, νοσηλευτικές κ.ά) και των οποίων χώρων την διοίκηση δεν ορίζει ο οικείος δήμος.

Είναι δεδομένο ότι τα αδέσποτα ζώα προσελκύονται και διαβιούν στους συγκεκριμένους χώρους, γιατί σιτίζονται από υπαλλήλους τους ή συνεργάτες τους ή πελάτες τους ή επισκέπτες τους. Παρά το γεγονός αυτό, οι διοικήσεις των φορέων που διαχειρίζονται τους χώρους αυτούς, δεν φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν ζημίες που θα προκαλέσουν τα συγκεκριμένα αδέσποτα ζώα. Αντίθετα, σύμφωνα με τον ν.4830/21, η ευθύνη της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων και οι διώξεις που ακολουθούν, βαρύνουν τα αιρετά και τα υπηρεσιακά στελέχη των οικείων δήμων, άσχετα από το γεγονός ότι δεν τους επιτρέπεται οποιαδήποτε άλλη παρέμβαση εντός των χώρων αυτών.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Σε περιπτώσεις ζημίας από αδέσποτο ζώο, εντός ιδιωτικού ή δημόσιου χώρου στον οποίον η διοίκηση δεν ορίζεται από τον οικείο δήμο και κατά συνέπεια νομικά δεν συνιστά όργανο του οικείου δήμου, την ευθύνη της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων και την νομική και οικονομική ευθύνη που συνεπάγεται κάθε ζημία που αυτά προκαλούν εντός των ορίων του χώρου αυτού, θα πρέπει να έχει η συγκεκριμένη διοίκηση.

- Αντιμετώπιση ζωοανθρωπονόσων

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι ζωοανθρωπονόσοι όπως λεισμάνια (καλά-αζάρ), λεπτοσπείρωση, εχινόκοκκος κ.ά. είναι παρούσες και με κρούσματα εκτός από ζώα και σε ανθρώπους, όπως έχει αποδειχθεί από επιστημονικές μελέτες και αναδείχθηκε κατά τη διάρκεια των εργασιών της Πανελλήνιας Συνάντησης Εργασίας μας.

Η κλιματική κρίση έχει δημιουργήσει δυσμενέστερες συνθήκες εξάπλωσής τους σε όλη τη χώρα. Το καλά-αζάρ που είναι ενδημικό πλέον σε διάφορες περιοχές της χώρας, εξαπλώνεται παντού λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας που με τη σειρά της δημιουργεί προϋποθέσεις εξάπλωσης της σκνίπας που μεταδίδει το παράσιτο της ασθένειας στα θηλαστικά.

Οι δήμοι είναι ουσιαστικά αβοήθητοι απέναντι σε αυτές τις ασθένειες. Αντί να προλαβαίνουν, προσπαθούν να θεραπεύσουν τα αδέσποτα ζώα μετά την μόλυνσή τους.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Το κράτος και οι αρμόδιες υπηρεσίες του, έχουν την υποχρέωση να συντάξουν και να υλοποιήσουν άμεσα σχέδιο υποστήριξης των δήμων για την αντιμετώπιση των ασθενειών αυτών ώστε να προστατευθεί ο γενικός πληθυσμός και ιδιαίτερα οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες αλλά και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς.